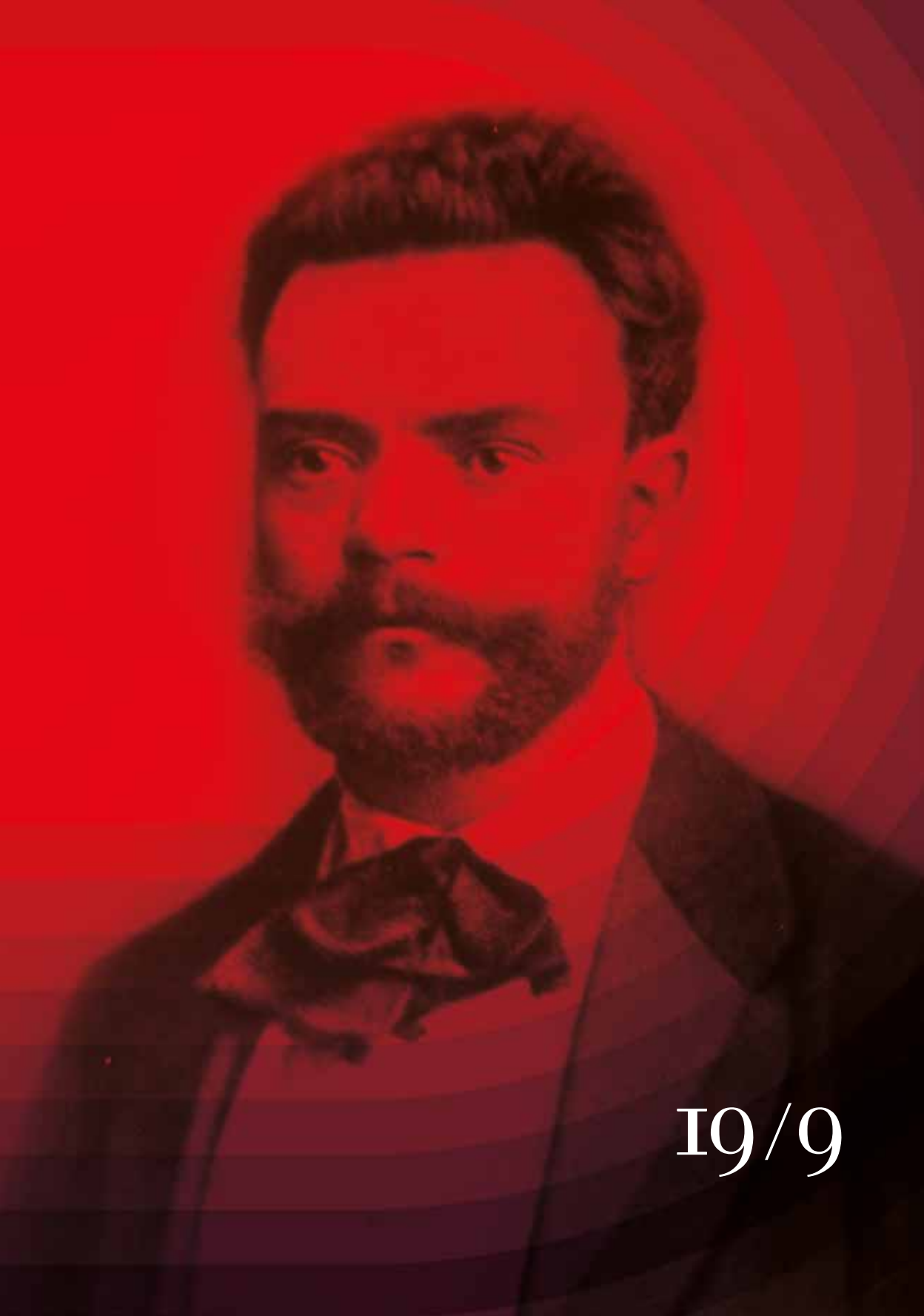

19/9

Antonín Dvořák

si získal SVĚTOVÉ UZNÁNÍ
jak pro svou otevřenost
a RESPEKT k různým kulturám,
tak i pro SCHOPNOST SPOJIT
zdánlivě nespojitelné v úžasný
melodický celek.

Děkujeme všem, kteří spolu s námi
pomáhají uchovat jeho odkaz.

Opera in concert

Po úspěšném provedení Dvořákovy první opery *Alfred* v roce 2014 pokračuje dramaturgie festivalu v myšlence uvádění méně známých autorových děl. Akademie klasické hudby zajistila digitalizaci rukopisných materiálů jeho druhé opery, resp. prvního z dvou zcela odlišných zhudebnění libreta *Král a uhlíř*, a to z roku 1871, jehož první i poslední veřejné uvedení proběhlo v sezoně 1929/30 na půdě Národního divadla. Tohoto náročného úkolu se ujme Symfonický orchestr Českého rozhlasu s dirigentem Tomášem Braunerem, Pražský filharmonický sbor a celá řada pěveckých osobností v čele s Kateřinou Kněžíkovou, Richardem Samkem, Romanem Hozou, Jozefem Bencim, Lucií Hilscherovou a dalšími. Tento počín zdokumentuje zvukovým záznamem Český rozhlas.

After the successful performance of Dvořák's first opera Alfred in 2014, the festival is continuing with its plans to perform the composer's lesser-known works. The Academy of Classical Music secured the digitisation of the manuscript material of Dvořák's second opera - the first of his two completely different settings of the libretto King and Collier - the setting from 1871, which was performed for the first and so far last time during the 1929-30 season in Prague's National Theatre. This challenging task has been accepted by the Prague Radio Symphony Orchestra, the conductor Tomáš Brauner, the Prague Philharmonic Choir, and a stellar cast of vocalists led by Kateřina Kněžíková, Richard Samek, Roman Hoza, Jozef Benci, and Lucie Hilscherová among others. Czech Radio will document this historic event with a recording.

19 / 9, čtvrtek / Thursday

Kateřina Kněžíková, Richard Samek,
Roman Hoza, Jozef Benci, Lucie
Hilscherová, Josef Moravec, Jana
Sibera, Dana Burešová, Jan Šťáva,
Ondřej Koplík, Michal Onufer,
Symfonický orchestr Českého
rozhlasu / Prague Radio Symphony
Orchestra, Tomáš Brauner, Pražský
filharmonický sbor / Prague
Philharmonic Choir

I9/9

čtvrtek / 19.00
Rudolfinum, Dvořákova síň

Thursday / 7 pm
Rudolfinum, Dvořák Hall

Roman Hoza baryton / *baritone*
Král Matyáš / *King Matyáš*

Jozef Benci bas / *bass*
Matěj, uhlíř / *collier (charcoal maker)*

Kateřina Kněžíková soprán / *soprano*
Liduška, jeho dcera / *his daughter*

Lucie Hilscherová mezzosoprán / *mezzosoprano*
Anna, jeho choť / *his wife*

Richard Samek tenor
Jeník, uhlíř / *collier (charcoal maker)*

Josef Moravec tenor
Jindřich, purkrabí křivoklátský / *burgrave of Křivoklát castle*

Jana Šibera soprán / *soprano*
Eva, dáma u dvoru / *lady at the court*

Dana Burešová soprán / *soprano*
Královna / *Queen*

Jan Šťáva bas / *bass*
Sekáček, závodčí vojska / *army guards officer*

Ondřej Koplík tenor
1. lovec / *1st hunter*

Michal Onufer baryton / *baritone*
2. lovec / *2nd hunter*

Symfonický orchestr Českého rozhlasu
Prague Radio Symphony Orchestra

Tomáš Brauner dirigent / *conductor*

Pražský filharmonický sbor
Prague Philharmonic Choir

Lukáš Vasilek sbormistr / *choirmaster*

ANTONÍN DVOŘÁK

Král a uhlíř, komická opera o třech dějstvích,
první zhudebnění libreta, B. 21
King and Collier, a comic opera in three acts,
first setting of the libretto, B. 21

1. dějství: Palouk v lese / *Act I: a clearing in the forest*
2. dějství: Lesnatá krajina / *Act II: a wooded landscape*
3. dějství: Sál na hradě pražském / *Act III: a hall at Prague Castle*

novodobá premiéra opery – koncertní provedení
the modern premiere of the opera – concert performance

Záznam koncertu odvysílá Český rozhlas Vltava a rozhlas Evropské vysílací unie EBU v sobotu 5. 10. v 19.00 hod. / *This concert is being recorded for broadcast on Czech Radio's Vltava station and member stations of the European Broadcasting Union EBU on Saturday 5 October at 7.00 pm.*

Změna programu a účinkujících vyhrazena. Pořizovat zvukové či obrazové záznamy bez svolení pořadatele je na všech koncertech zakázáno. / *Programme and performing artists subject to change. Audio and/or video recording of concerts without the consent of the festival organisers is strictly prohibited.*

Slovo k programu

Jeden skladatel + jedno libreto = dvě různé opery: tak bychom mohli formou rovnice s nadsázkou vyjádřit situaci kolem dvou Dvořákových oper se shodným názvem *Král a uhlíř*. V celých čtyřsetletých dějinách operního žánru bychom zřejmě na podobnou raritu nenarazili – jakkoli se to zdá nepravděpodobné, Dvořák skutečně v rozmezí tří let zkomponoval na totéž libreto dvě hudebně zcela odlišné opery, dvě svébytná jevištní díla. Co jej k takovému nezvyklému rozhodnutí vedlo? Abychom se v komplikované problematice lépe zorientovali, musíme se vrátit na samotný začátek – do roku 1871.

Dvořák, který v tomto roce dovršuje třicátý rok života, má již na svém tvůrčím kontě slušnou řádku děl nejrůznějších žánrů: smyčcové kvartety, písně, symfonie a jednu operu. Žádné z nich však dosud nebylo veřejně provedeno a skladatel si na skromné živobytí vydělává jako violista v orchestru Prozatímního divadla. Právě tato scéna, předchůdkyně budoucího Národního divadla, pro něj představuje určitou naději: pokud by zde byla s úspěchem provedena jeho opera, získal by kromě významného finančního příspěvku do napjatého rodinného rozpočtu také pozornost pražských hudebních kruhů a snad by se jako skladatel konečně přece jen prosadil. Sice mu už nějakou dobu „v šuplíku“ leží partitura opery *Alfred* na německý text, ta je však pro potřeby uvedení v českém Prozatímním divadle nevhodná. Dvořák potřebuje libreto v češtině, nejlépe na „prostonárodní“ námět, s nímž by mohl uspět podobně jako o pět let dříve Bedřich Smetana se svojí *Prodanou nevěstou*. Látku dle těchto kritérií nakonec Dvořák nachází v libretu s názvem *Král a uhlíř*. Z dnešního pohledu naivní příběh o náhodném seznámení prostého uhlíře s dobrotivým králem, okořeněný náznakem milostného trojúhelníku, zcela vyhovoval dobovým konvencím. Jeho autorem byl spisovatel a notář Bernard Guldener (1836–1877), působící v Lomnici nad Popelkou a Plzni, který jako literární pseudonym používal jméno J. B. Lobeský. Námět ke Králi a uhlíři ovšem nebyl původní. Libretista jej převzal z původně loutkové hry Posvícení v Hudlicích, za jejíhož autora bývá obvykle považován Matěj Kopecký, avšak ve skutečnosti jím pravděpodobněji byl další ze zakladatelů tradičního českého loutkového divadla Prokop Konopásek (1785–1828).

Z dochovaných pramenů nelze přesně určit, kdy Dvořák začal na zhudebnění pracovat, avšak z poznámky v autografu vyplývá, že dílo bylo dokončeno 20. prosince 1871. Nové české opery byly ve vlastenecké společnosti velmi vítané, a tak se již v průběhu skladatelovy práce na partituře objevila v tisku zpráva,

podle které „člen orchestru českého divadla p. Josef [sic!] Dvořák“ komponuje novou operu. (Jak vidno, skladatelovo jméno v té době ještě vskutku nebylo všeobecně známým pojmem.) Dvořák dokončené dílo nabídl Prozatímnímu divadlu k nastudování, k němuž však vedení opery přistoupilo až po téměř dvou letech průtahů, zřejmě podníceno teprve mimořádným ohlasem premiéry Dvořákova *Hymnu „Dědicové Bílé hory“* na jaře 1873. Zatím byla na Žofíně v rámci orchestrálního koncertu provedena alespoň předehra, kterou kritika označila za „zajímavou, ba účinkem svým překvapující novinku“. Renomovaný hudební kritik Ludevít Procházka v ní dokonce shledal „překypující bujnou živost, bohatost výmyslu, ráznost a odvahu, obratnost v hudební práci, zejména v polyfonii, a vzácnou zkušenost v účinné instrumentaci“. Obecenstvo prý tuto novinku přijalo „s hlučnou pochvalou“. Pro další provádění na koncertních pódiích Dvořák předehru dodatečně zrevidoval a zkrátil. (Na našem koncertu však zazní její původní podoba.)

Předehra tedy začala žít vlastním životem, avšak neustálé odkládání studia samotné opery bylo pro Dvořáka velmi frustrující jak z uměleckého, tak finančního hlediska. V žádosti o hmotnou podporu, kterou podal u Podpůrného spolku Svatobor, uvádí, že je „s největším posud svým dílem, operou *Král a uhlíř*, od národního divadla [zde ve smyslu „českého divadla“] po dvě léta již odstrkován a sliby a opět vytáčkami stále na budoucnost odkazován, ačkoliv právě za tuto práci hmotný zisk nějaký si sliboval“. Také hudební veřejnost nebyla s liknavostí divadelní správy zrovna spokojena. V říjnu 1872 se dokonce v tisku objevil článek, který s ironickým ostnem kritizoval důvody, jež vedení divadla na svou obhajobu uvádělo: „Jediná z přislíbených oper domácích, Ant. Dvořáka *Král a uhlíř*, ku kteréž pro nevšední nadání skladatelovo všeobecně hleděno s velikou napnutostí, odročena opět až na letní dobu, novinkám vždy méně příznivou, a to pouze z důvodu, arcí velmi podivného, že by se nemohly jiné, ovšem pro nás důležitější opery cizích skladatelů studovati.“

Divadlo nakonec přistoupilo ke studiu opery až počátkem sezóny 1873/1874. Tisková zpráva, kterou v té době uveřejnil časopis *Dalibor*, jako by již předznamenávala její budoucí nešťastný osud: „Započaly již se vši horlivostí přípravné zkoušky, kteréž pro nevšední komplikovanost skladby a nemalé obtíže technické ovšem vyžadovati budou ještě delší dobu.“ Ony „komplikovanosti“ nebyly nic jiného než moderní hudební sloh, kterým Dvořák svoji partituru vybavil. Na přelomu 60. a 70. let byl dosud silně ovlivněn německým novoromantismem, zejména operní reformou Richarda Wagnera, a tato fascinace hudbou německého génia se v novém díle nemohla neodrazit. Sólisté i sbor Prozatímního divadla, zvyklí na přehlednější fakturu oper Meyerbeerových, Verdiho aj., které se objevovaly na repertoáru nejčastěji, měli s příliš náročnou strukturou ansámblových scén značné problémy. O těžkostech,

kteřé studium opery přinášelo, se dochovala řada svědectví. Atmosféru zkoušek se značnou dávkou sugestivnosti (a přehánění) vyličil očitý svědek, hudební publicista Václav Juda Novotný:

„Opera byla zadána, rozepsána, počalo se pilně se studováním partií, však nechtělo to vše jaksi kupředu: každý sólista nařikal si na nesnadnost a nevděčnost partií a sboru nechtěly melodie Dvořákovy nijak do hlavy. Však ona okolnost, že za chaotickými místy objevila se opět místa krásy a lahody netušené, dovedla toho, že naděje na dobrý výsledek poznovu se na všech stranách oživovati počaly. Radost ta ale netrvala dlouho, sotvaže učiněn byl krok k následujícímu číslu, kde sbory i hlasy sólové v ensembli s orchestrem v obrovské směsici polyfonní se potýkati počaly, tu zahalily opět mraky beznadějnosti mnohou tvář. V nejprudším rozbouření vln zvukových zatíná každý jednotlivec zoufale prsty do své partie a nemilosrdně z plných plic vyraženými tóny otřásá rozvlněný kolem vzduch, kapelník v rozčilení vyskočil se svého sedadla a šlehá svou taktovkou jako posedlý – vše namáhání marné: nikdo se více neslyší, pekelný rámus otřásá stavením, kapelník uštván klesá v tupé resignaci na sedadlo a nechá bez vlády bouřiti vlny rozpěněné nad hlavou svou – jeden za druhým přestává a v koutě parketu schoulený skladatel vzdechne si: Nejde to!“

Oním „uštvaným kapelníkem“ nebyl nikdo menší než Bedřich Smetana, pod jehož vedením studium opery probíhalo. Hudebník Smetanova formátu samozřejmě rozpoznal, že má před sebou dílo, které je příslibem velkého nového talentu, a označil operu za „vážnou práci plnou geniálních nápadů“. K možnosti jejího provedení byl ovšem značně skeptický, a to zejména kvůli vysokým nárokům na interprety, které partitura přináší. Ve svém článku pro časopis *Hudební listy* později uvedl: „Když jsem přesvědčení toho nabyt, že bychom s jedinou touto operou (studovala se totiž již skorem šest neděl) tolik času nenahraditelného ztratili, že by nám na ostatní díla více žádného nezbylo, tu jsem konečně povolil, aby se prozatím poodložila na dobu příznivější.“ Pro Dvořáka se ovšem jednalo o zdrcující rozsudek: po dvou letech odkladů mu divadlo partituru vrátilo a ve všeobecném mínění se zakořenila představa, že opera je neproveditelná.

”

Hudební listy, 18. prosince 1873: „*Komická opera Král a uhliř, o níž se vyprávělo, že dle pokročilých zkoušek bude první novinkou této sesony, byla pojednou skladateli navráćena s douškou, že není schopna veřejného provozování a že by se operou pana Dvořáka hlasy některých starších členů ústavu našeho pokazily.*“

Nebyl by to ovšem Dvořák, aby se vzdal bez boje. Když se z prvotního šoku vzpamatoval, rozhodl se, že text „přemůže“, a odhodlal se k bezprecedentnímu kroku: na stejné libreto zkomponoval hned v následujícím roce 1874 zcela novou operu, aniž by jakkoli využil hudební materiál původního zhudebnění. Práce mu zabrala přibližně pět měsíců. Nová opera se od své předchůdkyně lišila nejen hudebním obsahem, ale také všemi složkami hudebně-dramatického slohu. Její styl je již plně oproštěn od závislosti na Wagnerovi, princip příznačných motivů je omezen na nejmenší míru. Oproti melodicky neklidnému a harmonicky i polyfonicky složitému výrazu, kterým se vyznačovala první partitura, je hudební styl druhého znění opery prostší a nese již řadu typických znaků skladatelovy osobité hudební řeči. Již během zkoušek se ukázalo, že toto nové zhudebnění bude pro Dvořáka znamenat první operní úspěch, a v tisku se objevila zpráva, podle které „zkoušky k Dvořákově zpěvohře se konají velmi pilně a s velikou chutí, neboť veškerí v ní zaměstnaní zpěváci zalíbili si ji velice“. Premiéra, která se konala 24. listopadu 1874 v Prozatímním divadle, byla pro už třiatřicetiletého Dvořáka jednoznačným zadostiučiněním. Díky tomuto úspěchu se druhé zhudebnění *Krále a uhliře* i v dalších desetiletích několikrát vrátilo ve zrevidované verzi na jeviště Národního divadla (1887, 1914–1918, 1956–1957) a později i do nahrávacích studií (v letech 1947–2005 vznikly celkem čtyři zvukové snímky).

Tím byl ovšem zároveň vynesena ortel nad původním zhudebněním z roku 1871; bylo zcela odstaveno na vedlejší kolej. Navíc se dlouho mělo za to, že v reakci na neúspěch Dvořák partituru spálil, stejně jako to udělal s několika jinými skladbami. Teprve roku 1916, tedy dvanáct let po skladatelově smrti, se v pozůstalosti bývalého člena orchestru Nového německého divadla objevila rukopisná partitura prvního a třetího jednání a roku 1929 bylo v archivu Národního divadla dokonce nalezeno kompletní znění díla. Tehdy také došlo k prvnímu a zároveň poslednímu nastudování této opery za celou dobu její téměř stopadesátileté existence: v sezóně 1929/30 se ji v Národním divadle pokusil rehabilitovat dirigent Otakar Ostrčil. Po pouhých šesti reprízách však byla inscenace stažena z repertoáru a od té doby nejenže nezazněla z žádného jeviště či koncertního pódia, ale dosud nebyla pořízena ani jediná její nahrávka. Dnešní uvedení tak představuje jedinečnou možnost, jak se s touto „novou“ Dvořákovou hudbou seznámit.

Kateřina Kněžíková

foto Pavel Hejný

Synopse

V prvním dějství král Matyáš zabloudí při lovu v hlubokých křivoklátských lesích a najde útočiště u uhlíře Matěje. Nepoznán zde stráví večer zábavou se skupinou venkovanů a s uhlířovou dcerou Liduškou, kterou vyzve k tanci. To se příliš nezamlouvá jejímu nápadníkovi, mladému uhlíři Jeníkovi. Druhé dějství nás časově přenáší do rána následujícího dne: Jeník přistihne svoji milou v lese právě ve chvíli, kdy Liduška dává nevídanému hostu polibek. Mladík si nechce nechat vysvětlit, že se jednalo jen o vyjádření díků, neboť Matyáš Lidušce slíbil pomoc se svatbou. Jeník uražen údajnou nevěrou se chce dát na vojnu. Král si udrží své inkognito a s pozváním uhlíře a celé jeho rodiny do Prahy na posvícení odchází. Na počátku třetího dějství uhlíř Matěj se svojí ženou a dcerou přijíždějí do Prahy na posvícení a jsou ke svému údivu uvedeni na Hrad. Zde se setkávají s Jeníkem, o němž se dozvídají, že se pokusil uprchnout z královského vojska. Matyáš mu však odpouští a jako „trest“ mu stanoví sňatek s Liduškou. Poté odhaluje svoji totožnost a oba mladé lidi zasnoubí. Všichni mu za to provolávají slávu.

Interpreti

Sopranistka **Kateřina Kněžíková** je jednou z nejvýraznějších osobností mladé generace českých interpretů na poli operního i koncertního repertoáru. Vystudovala Akademii múzických umění v Praze a je laureátkou řady soutěží a přehlídek, například Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Od roku 2006 je členkou souboru Opery Národního divadla, na jehož jevištích ztvárnila mj. Mozartovu Zuzanku (Figarova svatba), Myslivečkovu Aristeu (L'Olimpiade) nebo Dvořákovu Terinku (Jakobín). Hostuje i na dalších českých a zahraničních operních scénách (Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě, Opéra Royal de Versailles či Theatre Royal de La Monnaie). Spolupracuje s významnými dirigenty (Serge Baudo, Manfred Honeck, Tomáš Netopil aj.) a hudebními tělesy (mj. BBC Symphony orchestra, Collegium 1704, Česká filharmonie). Spolu s Jiřím Bělohlávkem natočila novou oficiální verzi české státní hymny.

Tenorista **Richard Samek** se narodil v Třebíči a je absolventem Janáčkovy akademie múzických umění. V roce 2006 debutoval na jevišti Národního divadla v Brně. V současné době je stálým hostem operního souboru Národního divadla v Praze,

kde vystupuje v rolích jako Rodolfo (La Bohème), Ismael (Nabucco), Cassio (Otello) nebo Princ (Rusalka). Hostuje v Grand Théâtre de Reims, Opéra Théâtre de Limoges, Opéra de Rennes a Staatsoperette Dresden, kde je od sezony 2014/2015 ve stálém angažmá. Od roku 2014 působí rovněž v Theater Magdeburg a od sezony 2015/16 také ve Staatsoper Hannover. V roce 2015 se podílel na realizaci živé nahrávky Smetanovy opery Dalibor s BBC Symphony Orchestra pod taktovkou Jiřího Bělohlávka. Spolupracuje s významnými dirigenty a komorními a symfonickými orchestry, jako je Orchestra Accademia Nazionale di Santa Cecilia nebo Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra.

Barytonista **Roman Hoza** je považován za nadějného interpreta mladé pěvecké generace. Absolvoval brněnskou JAMU a roční stáž na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni, byl členem operního studia Deutsche Oper am Rhein v Düsseldorfu. Je laureátem Mezinárodní pěvecké soutěže A. Dvořáka v Karlových Varech, Mezinárodní soutěže komorní a duchovní hudby aj. Jako host se již představil opernímu publiku ve Vídni, Lyonu, Salcburku, Düsseldorfu, Duisburgu, Kolíně nad Rýnem, Kaiserslauternu, Praze, Ostravě a dalších městech. Základ jeho repertoáru tvoří role z oper W. A. Mozarta (Don Giovanni, Leporello, Figaro, Guglielmo, Papageno) a Gioacchina Rossiniho (Dandini, Rimbaud, Bartolo, Signor Mill). Pravidelně vystupuje s předními českými ansámblu specializujícími se na poučenou interpretaci staré hudby (mj. Händelův Mesiáš s Czech Ensemble Baroque). Od sezóny 2016/2017 je sólistou Janáčkovy opery ND Brno.

Slovenský basista **Jozef Benci** absolvoval Konzervatoř a Vysokou školu múzických umění v Bratislavě. Již v době studií získal první cenu na prestižní Mezinárodní pěvecké soutěži George Enescu v Bukurešti a první cenu na Mezinárodní soutěži zpěváků do 32 let v Berlíně. Zde pak také ztvárnil roli Zachariáše ve Verdiho Nabuccovi. Od roku 2007 je sólistou Opery SND v Bratislavě. K jeho nejvýraznějším rolím na této scéně patří Collin v Pucciniho Bohémě, Vodník ve Dvořákově Rusalce, Ferrando ve Verdiho Trubadúrovi, Sarastro v Mozartově Kouzelné flétně nebo Mefisto v Gounodově Faustovi. Roku 2011 se v Londýně podílel na koncertním provedení Smetanovy Prodané nevěsty v roli Kecala pod taktovkou Jiřího Bělohlávka. Na Bratislavských hudebních slavnostech 2011 vystoupil s vynikajícím ohlasem na společném pěveckém recitálu s Editou Gruberovou. Koncertně dosud vystoupil mj. v České republice, Lucembursku, Francii, Rumunsku, Itálii, Rakousku, Polsku a Německu.

Mezzosopranistka **Lucie Hilscherová** vystudovala sólový zpěv, psychologii a hudební výchovu na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Opakovaně se účastnila Bachakademie Stuttgart vedené Helmuthem Rillingem

a mnoha mistrovských pěveckých kursů. Je laureátkou Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. V roce 2005 začala spolupracovat se Státní operou Praha, kde nastudovala řadu rolí převážně italského repertoáru (Rossini, Verdi). Od roku 2008 vystupuje také v pražském Národním divadle, mj. v operách Smetany a Čajkovského. Aktivně se věnuje koncertní činnosti: pod vedením Libora Peška, Jiřího Bělohlávka, Helmutha Rillinga, Kaspara Zehndera aj. spolupracovala s orchestry BBC Symphony Orchestra, Bach-Collegium Stuttgart, Pražská komorní filharmonie, Collegium 1704 ad. Účinkuje na festivalech Musikfest Stuttgart, Beethovenfest Bonn, Grafenegg Musik-Sommer, Pražské jaro a Smetanova Litomyšl.

Tenorista **Josef Moravec** po absolvování Pražské konzervatoře pokračoval ve studiu na pražské AMU a na Sibeliově akademii v Helsinkách. Na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech získal 3. cenu v kategorii Junior a Cenu Viléma Zítka. Jako host pravidelně vystupuje na většině operních scén v České republice. Od sezóny 2010/2011 je stálým hostem Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Řadu rolí ztvárnil ve Státní opeře Praha, mj. v operách Turandot, Candide, Kouzelná flétna, Bludný Holanďan či Smrt v Benátkách. Od sezóny 2014/2015 je sólistou Opery Národního divadla. Zde dosud vystoupil jako Skuratov (Z mrtvého domu), Komár a Rehtor (Příhody lišky Bystroušky), Jurodivý (Boris Godunov), Rybář (Slavík), Almérica (Jolanta), Abbé a Neuvěřitelný (Andrea Chénier) ad. Vystupuje také v zahraničí (Japonsko, Skandinávie, Alžírsko, Rakousko, Německo, Švýcarsko, Španělsko, Francie, Slovensko ad.)

Jedna z nejžádanějších českých sopranistek současnosti **Dana Burešová** vystudovala zpěv na Pražské konzervatoři. Již během studia se stala sólistkou Jihočeského divadla v Českých Budějovicích, od sezóny 1992/1993 je v angažmá Národního divadla v Praze. Zde vytvořila řadu hlavních rolí ve významných operních dílech českého i světového repertoáru: Mařenka (Prodaná nevěsta), Jitka (Dalibor), Vendulka (Hubička), Hedvika (Čertova stěna), Ludiše (Braniboři v Čechách), Anežka (Dvě vdovy), Rusalka, Julie (Jakobín), Jenůfa (Její pastorkyňa), Lišák (Liška Bystrouška), Taťána (Evžen Oněgin), Hraběnka (Figarova svatba), Micaëla (Carmen), Alžběta (Tannhäuser) a Elisabetta di Valois (Don Carlo). K jejím nejnovějším významným rolím patří titulní role ve Smetanově *Libuši* a Milada v *Daliboru* stejného autora. Jako operní i koncertní pěvkyně vystupuje rovněž v zahraničí, mj. v Anglii, Německu, Dánsku, Francii, Rakousku, Japonsku a USA. Je držitelkou Ceny Thálie za mimořádný jevištní výkon v roli Alžběty ve Wagnerově opeře Tannhäuser.

Sopranistka **Jana Sibera** vystudovala Pražskou konzervatoř a HAMU. Své pěvecké schopnosti po několik let zdokonalovala pod vedením sopranistky Marie Haan. V roce 2002 se stala sólistkou Státní opery Praha, kde vytvořila řadu významných rolí

Richard Samek

foto Markéta Navrátilová

světového operního repertoáru. Od roku 2012 je sólistkou Opery Národního divadla v Praze. V inscenacích naší první scény se dosud představila mj. jako Královna noci (Kouzelná flétna), Zuzanka (Figarova svatba), Lucia (Lucia di Lammermoor), Violetta (La traviata), Gilda (Rigoletto), Musetta (Bohéma), Adéla (Netopýr), Kuchtki a První žínka (Rusalka), Karolina (Dvě vdovy), Bystrouška (Příhody lišky Bystroušky), Terinka (Jakobín), Mařenka (Jeníček a Mařenka). V roce 2011 a 2012 hostovala jako Violetta v Gdaňsku, roku 2016 jako Ofélie v opeře Göteborg. Účastnila se také několika turné Opery ND v Japonsku a Koreji. K jejím úspěchům patří rovněž spolupráce s tenoristou Jonase Kaufmannem na jeho profilovém albu pro vydavatelství Decca.

Basista **Jan Štáva** patří k největším objevům české operní scény posledních let. Vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění, od roku 2010 je členem opery Národního divadla v Brně a o rok později debutoval v pražském Národním divadle. V jeho repertoáru je obsažena řada klíčových rolí českého i světového repertoáru, mj. Mefistofeles (Faust), Leporello (Don Giovanni), Gremin (Evžen Oněgin), Basilio (Lazebník sevillský), Kecal (Prodaná nevěsta), Osmin (Únos ze serailu) Figaro a Bartolo (Figarova svatba), Sarastro (Kouzelná flétna) nebo Sparafucile (Rigoletto). Je hostem zahraničních scén (mj. Opéra de Paris) a hudebních festivalů (BBC Proms, Salzburger Festspiele, Pražské jaro). Spolupracuje s významnými orchestry (BBC Symphony Orchestra, Beethoven Orchestra Bonn, Česká filharmonie). K jeho koncertnímu repertoáru patří například basové party v dílech Bacha (Vánoční oratorium, Janovy pašije), Haydna (Stvoření), Mozarta, Dvořáka či Verdiho (Requiem).

Symfonický orchestr Českého rozhlasu představuje po mnoho desítek let univerzální symfonické těleso s širokým záběrem repertoáru z oblasti koncertní i operní hudby a patří k nejvýznamnějším a nejstarším orchestrům v České republice. Jako stálí nebo hostující dirigenti s orchestrem spolupracovali např. Václav Talich, Karel Ančerl, Václav Neumann, Vladimír Válek a Charles Mackerras. Současným šéfdirigentem je Alexander Liebreich. Řada světových hudebních skladatelů provedla s orchestrem vlastní skladby: Sergej Prokofjev, Aram Chačaturjan a další. Orchester se vždy intenzivně věnoval nahrávací činnosti a má zásluhu na vzniku zvukových záznamů mnoha děl českých klasiků, která nejsou běžnou součástí repertoáru. Na festivalu Dvořákova Praha nevystoupí poprvé: již roku 2014 se zde podílel na světové premiéře kompletního koncertního provedení Dvořákovy operní prvotiny Alfred s původním německým libretem.

Tomáš Brauner je jedním z nejrespektovanějších dirigentů své generace. Uměleckou dráhu zahájil v Divadle J. K. Tyla v Plzni, v roce 2008 debutoval s Verdiho Otellem ve Státní opeře Praha, o dva roky později se stal laureátem Mezinárodní dirigentské

Roman Hoza

foto Ilona Sochorová

soutěže Dimitrise Mitropoulase v Aténách. V letech 2013–2018 byl šéfdirigentem Plzeňské filharmonie, od roku 2014 je hlavním hostujícím dirigentem Symfonického orchestru Českého rozhlasu. K jeho nejvýznamnějším počínům z nedávné doby patří nastudování Offenbachovy opery Hoffmannovy povídky ve Slovenském národním divadle. Pravidelně spolupracuje se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK, Janáčkovou filharmonií Ostrava, Deutsche Radio Philharmonie, Münchner Symphoniker, Nürnberger Symphoniker či Krakovskou filharmonií. Je designovaným šéfdirigentem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK od sezóny 2020/2021.

Pražský filharmonický sbor, který působí na koncertních pódii již více než osmdesát let, je řazen k nejvýznamnějším evropským sborovým tělesům. U jeho zrodu stála legenda českého sbormistrovství Jan Kühn, který sbor založil původně pro potřeby vysílání Československého rozhlasu. Záběr působení tělesa se však brzy rozšířil také na pravidelnou koncertní a nahrávací činnost, jejíž mimořádné kvality a široký rozsah si získaly všeobecný respekt. Mezinárodní prestiž tělesa dokládá jeho spolupráce s řadou špičkových světových dirigentů (Erich Kleiber, Riccardo Muti, Claudio Abbado, Leonard Bernstein, Zubin Mehta, Simon Rattle) a orchestrů (Berlínská filharmonie, Royal Concertgebouw Orchestra, Izraelská filharmonie). Sbor je pravidelným hostem prestižních světových hudebních festivalů a spolupodílí se i na operních produkcích (milánská La Scala). Od roku 2010 je rezidenčním tělesem proslulého operního festivalu Bregenzer Festspiele. Těleso dlouhodobě úzce spolupracuje s Českou filharmonií; jejich společné nahrávky patří ke zlatému fondu vydavatelství Supraphon.

Lukáš Vasilek vystudoval dirigování na Akademii múzických umění v Praze a Hudební vědu na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. Od roku 1998 působil jako sbormistr Foersterova komorního pěveckého sdružení, s nímž získal řadu ocenění na prestižních mezinárodních soutěžích. V letech 2005–2007 byl druhým sbormistrem operního sboru pražského Národního divadla, kde nastudoval několik operních titulů (Hubička, Don Pasquale, La clemenza di Tito aj.). Od roku 2007 je hlavním sbormistrem Pražského filharmonického sboru. Jeho vysoce oceňovaná práce s tímto tělesem zahrnuje nastudování a dirigování širokého repertoáru různých slohových období stejně jako realizaci řady nahrávek. Vasilek rovněž působí jako orchestrální dirigent a je zakladatelem komorního sboru Martinů Voices, se kterým se věnuje převážně interpretaci hudby 20. a 21. století. Zabývá se také popularizací sborového zpěvu, mj. v letech 2012 a 2016 pro Český rozhlas vytvořil a moderoval dva seriály o sborovém umění.

Symfonický orchestr Českého rozhlasu

foto Petr Horník

A word about the programme

One composer + one libretto = two different operas. This is how one might formulate an equation to express humorously the situation surrounding Dvořák's two operas with the same title, *King and Collier* (*Král a uhlíř*). In the entire 400-year history of the opera genre, there seems to be nothing comparable – as improbable as it might seem, in the course of three years, Dvořák really did compose two operas with entirely different music to the same libretto. What led him to make such an unusual decision? To better understand this complicated matter, we must return to the very beginning in 1871.

Dvořák, who turned thirty that year, had already composed a decent number of works in various genres: string quartets, songs, symphonies, and an opera. None of them had yet been performed publicly, however, and the composer was earning a modest living as a violist in the orchestra of the Provisional Theatre, the predecessor of the National Theatre. Working there represented a degree of hope for Dvořák: if his opera could be produced at the theatre successfully, it would earn him not only substantial money, but also the attention of Prague's musical circles, and that might finally allow him to establish himself as a composer. He did, in fact, already have the score of an opera in his desk drawer, but *Alfred* was to a German text, so it was not suitable for performing at the Czech Provisional Theatre. Dvořák needed a libretto in Czech, ideally with folklore subject matter, which would earn him success like that achieved by Bedřich Smetana five years earlier with his opera *The Bartered Bride*. Dvořák ultimately found a libretto with subject matter that fit these criteria: *King and Collier*. The story tells of the random encounter of a poor collier (charcoal maker) with a benevolent monarch spiced up with a hint of a love triangle. Naïve from today's perspective, it was entirely in keeping with period conventions. The author was the writer and notary Bernard Guldener (1836–1877) who worked in Lomnice nad Popelkou and used the pen name J. B. Lobeský. The subject matter of *King and Collier* was not original, however. The librettist borrowed it from a play originally for puppets, *Posvícení v Hudlicích* (Hudlice Fair), which has usually been incorrectly attributed to Matěj Kopecký, but in reality the author was one of the founders of the Czech tradition of puppet theatre, Prokop Konopásek (1785–1828).

The extant sources do not enable us to determine when Dvořák began composing the music, but comments in the autograph score imply that the work was

finished on 20 December 1871. A new Czech opera was eagerly welcomed in the patriotic atmosphere of the day, so already while the composer was working on the score, press reports began appearing, according to which 'a member of the orchestra of the Czech theatre, Mr. Josef [sic!] Dvořák' was composing a new opera. (Clearly, the composer's name was not yet a household word.) Dvořák offered the completed work to the Provisional Theatre, but the theatre's management did not allow rehearsals to begin until after a delay of nearly two years. Interest in the opera was apparently motivated by the extraordinary acclaim for the premiere of Dvořák's Hymn 'The Heirs of White Mountain' in the spring of 1873. Meanwhile, the overture was played at an orchestral concert at Žofín Palace. One critic called the overture 'an interesting new work, even surprising in its impact'. The respected music critic Ludevít Procházka even found in it filled with 'exuberant vivacity, a wealth of invention, vigour and daring, skilful musical elaboration especially in polyphonic passages, and a rare feeling for brilliant orchestration'. The public is said to have received the new work 'with noisy acclaim'. For later concert performances, Dvořák revised and shortened the overture, but at our concert it will be heard in its original form.

The overture then began to live a life of its own, but the constant postponements of the production of the opera itself were very frustrating for Dvořák from both an artistic and a financial perspective. In the application for financial aid that he submitted to the Svatobor Charity Society, he stated that 'for two years now the national theatre [here meaning the 'Czech theatre'] has been putting off producing my greatest work so far, the opera *King and Collier*, and with promises followed by evasiveness, the performance has been constantly deferred to the future, although it was from this work that I had been hoping for material gain'. The musical community was also less than pleased by the theatre management's apathy. In October 1872, an article even appeared in the press containing an ironic barb criticising the reasons management was giving in its defence: 'One of the promised Czech operas, Antonín Dvořák's *King and Collier*, which has been eagerly awaited because of the composer's extraordinary talent, has again been put off until the summer, which is always less favourable for new works, and solely for the very strange reason that they would be unable to rehearse other operas that are by foreign composers, but are more important to us.'

The theatre finally agreed to begin work on rehearsing the opera early in the 1873/1874 season. A press release published at the time in the journal *Dalibor* seemed to foretell the opera's future ill fate: 'Rehearsals have begun with plenty of eagerness, but they will need to go on for some time because the work

is unusually complicated and the technical demands are considerable.’ This ‘complication’ was nothing more than the modern musical style of Dvořák’s score. At the turn of the 1860s and ’70s, he was still strongly influenced by German post-Romanticism and the operatic reforms of Richard Wagner, and that fascination with the music of the German genius could not fail to be reflected in the new work. The soloists and chorus at the Provisional Theatre, used to the more straightforward writing of the operas of Meyerbeer, Verdi etc. in the usual repertory, had trouble with the highly complex structure of the ensemble scenes. A number of accounts witness to the difficulties that accompanied rehearsals of the opera. The music publicist Václav Juda Novotný was an eyewitness to the rehearsals, and he described their atmosphere very forcefully (and with exaggeration):

‘The opera had been assigned and copied out. Diligent work had begun on learning the parts, but somehow things just did not want to move forward: every soloist complained that the parts were difficult and ungrateful, and the chorus members could not get Dvořák’s melodies into their heads. On the other hand, after the chaotic places there appeared passages of beauty and untold delight, leading to renewed hopes on all sides for a good result. But the joy did not last long; the moment they moved on to the next number where the choral and solo parts in ensemble with the orchestra were combined in an enormous mixture of polyphony, many faces again became clouded over in despair. In the most violently tempestuous waves of sound, all of the performers began to grip their scores tightly in their hands, belting out notes at the top of their lungs, stirring the billowing air around them. In exasperation, the conductor leapt up from his seat and beat with his baton as if possessed – but all of this effort was in vain: no one could hear anything anymore, the hellish noise rattled the building, the harried conductor sank listlessly into his chair in resignation and let the unruly, seething waves rage on over his head – one after another, the singers stopped, and the composer, cowering in a corner, sighed: ‘This just isn’t working!’”

The ‘harried conductor’ was none other than Bedřich Smetana, who was in charge of rehearsing the opera. Naturally, a musician of Smetana’s calibre could recognise that he had before him a work that was a promising sign of a great new talent, and he called the opera ‘a serious work full of ingenious ideas’, but he was quite sceptical about the possibility of performing it, especially because of the great demands the score made on the performers. Later, in an article for the musical journal *Hudební listy* he wrote: ‘Once I had become convinced that we would have to spend so much irreplaceable time on this one opera (it had already been in rehearsal for nearly six weeks) that no time would be left for

the other works, I finally consented to temporarily postponing it until a more favourable time.’ For Dvořák, however, this was a crushing verdict: after two years of delays, the theatre gave him back the score, and the idea that the opera was unplayable became entrenched in popular opinion.

”

According to the music journal *Hudební listy*, 18 December 1873:
‘The comic opera King and Collier, said to have been in an advanced state of rehearsal as the first new work for this season, has been abruptly returned to the composer with the comment that it was impossible to perform in public and that Mr Dvořák’s opera would ruin the voices of some of the older members of our institution.’

Of course, it would not have been like Dvořák to give up without a fight. Once he had recovered from the initial shock, he decided to ‘conquer’ the text, and he took an unprecedented step: he composed a brand new opera to the same libretto the very next year (1874) without reusing any of the musical material from the original setting. His work on it took about five months. The new opera differed from its predecessor in terms of not only its musical content, but also all of the components of its style as a musical drama. It was now free of any dependence upon Wagner, and the use of *Leitmotifs* was severely limited. In comparison with the melodically restless and harmonically and polyphonically complicated musical material that characterised the first score, the style of the second version of the opera is simpler and bears a number of typical features of the composer’s original musical language. Already during the rehearsals, it became apparent that the new musical setting would mean Dvořák’s first operatic success. According to a press report: ‘Dvořák’s opera is being rehearsed very diligently and with great eagerness because all of the singers involved in it have taken a great liking to the work.’ The premiere on 24 November 1874 at the Provisional Theatre brought Dvořák, now 33 years old, considerable satisfaction. Because of this success, over the following decades the second musical setting of *King and Collier* returned to the stage of the National Theatre several times in a revised version (1887, 1914–1918, 1956–1957), and later it found its way into the recording studio (four audio recordings were made between 1947 and 2005).

At the same time, of course, this sealed the fate of the original musical setting from 1871 – it was utterly forgotten. Moreover, it was long believed that Dvořák had burned the score in reaction to the work’s failure, just as he did with a few other compositions. It was not until 1916, twelve years after the composer’s

Jozef Benci

foto Anton Sládek

death, that the manuscript score of Acts I and III was found in the estate of a former member of the orchestra of the New German Theatre, and in 1929 the complete work was found in the archives of the National Theatre. It was also then that the opera was produced for the first and last time in the nearly 150 years of its existence: the conductor Otakar Ostrčil attempted to revive the opera during the 1929/30 season at the National Theatre. After just six performances, however, the production was withdrawn from the repertory, and since then it has never been heard on any operatic or concert stage. In fact, it has never even been recorded. Today's performance therefore represents a unique opportunity to get to know this 'new' music by Dvořák.

Synopsis

In Act I, King Matyáš has become lost while hunting deep in the forests of Křivoklát and finds refuge with the collier (charcoal maker) Matěj. Incognito, he spends an evening of entertainment there with a group of villagers and Matěj's daughter Liduška, whom he asks for a dance, offending her suitor, the young collier Jeník. Act II brings us to the morning of the following day: Jeník catches his beloved Liduška in the woods at the very moment when the unwelcome guest kisses her. Jeník refuses to listen to the explanation that she was merely expressing her gratitude because Matyáš had promised to help Liduška prepare for the wedding. Angered by her apparent infidelity, Jeník decides to join the army. The king keeps up his disguise and, inviting Matěj and his whole family to Prague for a celebration, heads out. At the start of Act III, the collier Matěj arrives in Prague with his wife and daughter, and to their amazement, they are taken to the castle. There they encounter Jeník and learn that he attempted to desert from the royal army. Matyáš forgives him, however, and as a 'punishment' orders him to marry Liduška. Matyáš then reveals his identity and betrothes the young couple. All sing his praises.

Performers

Soprano **Kateřina Kněžíková** is one of the most prominent figures of the younger generation of Czech singers in both the operatic and the concert repertoire. She is a graduate of the Academy of Performing Arts in Prague and has won honours in many events including the Antonín Dvořák International Singing Competition in Karlovy Vary. Since 2006 she has been a regular soloist with the opera company of the National Theatre in Prague, where she has sung Susanna in Mozart's *Marriage of Figaro*, Aristeia in *L'Olimpiade* by Mysliveček, and Terinka in Dvořák's opera *The Jacobin* amongst other roles. She also appears as a guest at other opera houses both at home and abroad, such as the Moravian-Silesian National Theatre in Ostrava, L'Opéra Royal de Versailles, and the Theatre Royal de La Monnaie. She works with important conductors like Serge Baudo, Manfred Honeck, and Tomáš Netopil, and with such renowned ensembles as the BBC Symphony Orchestra, Collegium 1704, and the Czech Philharmonic. With Jiří Bělohlávek she recorded a new official version of the Czech national anthem.

Tenor **Richard Samek** was born in Třebíč and is a graduate of the Janáček Academy of Performing Arts. In 2006 he made his debut on the stage of the National Theatre in Brno. At present, he is a regular guest with the opera of the National Theatre in Prague, where he appears in roles including Rodolfo (*La Bohème*), Ismael (*Nabucco*), Cassio (*Otello*), and the Prince (*Rusalka*). He appears as a guest at the Grand Théâtre de Reims, the Opéra Théâtre de Limoges, the Opéra de Rennes, and the Staatsoperette Dresden, where he has had a full-time engagement since 2014/2015. Since 2014, he has also been singing at the Theater Magdeburg, as well as at the Staatsoper Hannover since the 2015/16 season. In 2015 he took part in realising a live recording of Smetana's opera *Dalibor* with the BBC Symphony Orchestra under the baton of Jiří Bělohlávek. He collaborates with important conductors, chamber orchestras, and symphony orchestras including the Orchestra Accademia Nazionale di Santa Cecilia and the Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra.

Baritone **Roman Hoza** is one of the most successful Czech performers of the younger generation. A graduate of the Janáček Academy of Performing Arts in Brno, he completed a yearlong study visit at the Universität für Musik und darstellende Kunst in Vienna. He has been a member of the opera studio of the Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf. He is a laureate of competitions including the A. Dvořák International Singing Competition in Karlovy Vary and the International Chamber Music and Sacred Music Competition. As a guest artist, he has introduced himself

to the opera public in Vienna, Lyon, Salzburg, Düsseldorf, Duisburg, Cologne, Kaiserslautern, Prague, Ostrava, and other cities. The foundation of his repertoire consists of roles in the operas of W. A. Mozart (Don Giovanni, Leporello, Figaro, Guglielmo, Papageno) and Gioacchino Rossini (Dandini, Rimbaut, Bartolo, Signor Mill). He appears regularly with the leading Czech ensembles specialising in the informed interpretation of early music (incl. Handel's *Messiah* with the Czech Ensemble Baroque). Since the 2016/17 season he has been a soloist with the Janáček Opera at the National Theatre in Brno.

The Slovak bass **Jozef Benci** graduated from the Conservatoire and the Academy of Performing Arts in Bratislava. While still a student, he won the first prize at the prestigious George Enescu International Singing Competition in Bucharest and first prize at the International Competition for Singers up to Age 32 in Berlin. There he played the role of Zaccaria in Verdi's *Nabucco*. Since 2007 he has been a soloist with the opera of the Slovak National Theatre in Bratislava. Amongst his most important roles at that theatre have been Colline in Puccini's *La bohème*, the Water Goblin in Dvořák's *Rusalka*, Ferrando in Verdi's *Il trovatore*, Sarastro in Mozart's *Magic Flute*, and Méphistophélès in Gounod's *Faust*. In 2011 in London he took part in a concert performance of Smetana's opera *The Bartered Bride* in the role of Kecal under the baton of Jiří Bělohlávek. At the 2011 Bratislava Music Festival, he appeared to great acclaim at a shared vocal recital with Edita Gruberová. So far, he has made appearances in concert in the Czech Republic, Luxembourg, France, Romania, Italy, Austria, Poland, and Germany.

The mezzo-soprano **Lucie Hilscherová** studied solo singing, psychology, and music education at the Faculty of Pedagogy of the University of West Bohemia in Pilsen. She has taken part repeatedly at the Bachakademie in Stuttgart led by Helmuth Rilling and at many vocal master classes. She is a laureate of the Antonín Dvořák International Singing Competition in Karlovy Vary. In 2005 she began an engagement at the Prague State Opera, where she sang a number of roles mostly of the Italian repertoire (Rossini, Verdi). Since 2008 she has also been performing at the National Theatre in Prague including roles in operas by Smetana and Tchaikovsky. She is an active concert artist. Under the leadership of Libor Pešek, Jiří Bělohlávek, Helmuth Rilling, Kaspar Zehnder, and other conductors, she has collaborated with the BBC Symphony Orchestra, the Bach-Collegium in Stuttgart, the Prague Philharmonia, Collegium 1704, and other ensembles. She performs at the Musikfest in Stuttgart, the Beethovenfest in Bonn, the Grafenegg Musik-Sommer, Prague Spring, and Smetana's Litomyšl.

After graduating from the Prague Conservatoire, the tenor **Josef Moravec** continued his studies at the Academy of Performing Arts in Prague and at the Sibelius Academy

Tomáš Brauner

foto Lukáš Potůček

in Helsinki. At the Antonín Dvořák International Singing Competition in Karlovy Vary he took 3rd prize in the Junior category and the Vilém Zítek Prize. He makes regular guest appearances at most of the opera houses of the Czech Republic. Since the 2010/11, he has been a regular guest at the National Moravian-Silesian Theatre in Ostrava. He has sung roles at the Prague State Opera in productions including the operas *Turandot*, *Candide*, *The Magic Flute*, *The Flying Dutchman*, and *Death in Venice*. Since the 2014/15 season, he has been a soloist in the opera company of the National Theatre. So far, he has appeared there in roles including Skuratov (*From the House of the Dead*), the Gnat and the Schoolmaster (*The Cunning Little Vixen*), the Holy Fool (*Boris Godunov*), the Fisherman (*The Nightingale*), Alméric (*Iolanta*), and the Abbé and the Incroyable (*Andrea Chénier*). He also makes appearances abroad (Japan, Scandinavia, Algeria, Austria, Germany, Switzerland, Spain, France, Slovenia etc.).

Dana Burešová, one of today's most sought-after Czech sopranos, graduated from the Prague Conservatoire. Already during her studies, she became a soloist with the South Bohemian Theatre in České Budějovice, and she has been engaged at the National Theatre in Prague since 1992/93. There, she has performed leading roles in important works of the Czech and foreign operatic repertoire: Mařenka (*The Bartered Bride*), Jitka (*Dalibor*), Vendulka (*The Kiss*), Hedvika (*The Devil's Wall*), Ludiše (*The Brandenburgers in Bohemia*), Anežka (*The Two Widows*), Rusalka, Julie (*The Jacobin*), Jenůfa, the Fox (*The Cunning Little Vixen*), Tatiana (*Eugene Onegin*), the Countess (*The Marriage of Figaro*), Micaëla (*Carmen*), Elisabeth (*Tannhäuser*), and Elisabetta di Valois (*Don Carlo*). One of her most recent major roles was the title part in Smetana's *Libuše* and *Dalibor*. She also appears abroad as a concert and opera artist (England, Germany, Denmark, France, Austria, Japan, the USA). She won a Thalia Prize for her extraordinary performance on stage in the role of Elisabeth in Wagner's *Tannhäuser*.

The soprano **Jana Sibera** is a graduate of the Prague Conservatoire and the Academy of Performing Arts. For several years, she perfected her vocal abilities under the guidance of the soprano Marie Haan. In 2002 she became a soloist with the Prague State Opera, where she performed many important roles of the worldwide operatic repertoire. Since 2012, she has been a soloist with the opera company of the National Theatre in Prague. In productions on the leading Czech stage, she has sung roles including the Queen of the Night (*The Magic Flute*), Susanna (*The Marriage of Figaro*), Lucia (*Lucia di Lammermoor*), Violetta (*La traviata*), Gilda (*Rigoletto*), Musetta (*La bohème*), Adele (*Die Fledermaus*), the Cook and the First Wood Sprite (*Rusalka*), Karolina (*The Two Widows*), Bystrouška (*The Cunning Little Vixen*), Terinka (*The Jacobin*), and Gretel (*Hansel and Gretel*). In 2011 and 2012

she made guest appearances as Violetta in Gdansk, and in 2016 as Ofelia at the Gothenburg Opera. She has also toured Japan and Korea several times with the opera company of the National Theatre. Her successes also include a collaboration with the tenor Jonas Kaufmann on his profile album for the Decca label.

The bass **Jan Štáva** is one of the greatest discoveries on the Czech opera scene in recent years. A graduate of the Janáček Academy of Performing Arts, he has been a member of the opera ensemble of the National Theatre in Brno since 2010, and a year later he made his debut at the National Theatre in Prague. His repertoire encompasses key roles of the Czech and worldwide literature, including Méphistophélès (*Faust*), Leporello (*Don Giovanni*), Gremin (*Eugene Onegin*), Basilio (*The Barber of Seville*), Kecai (*The Bartered Bride*), Osmin (*Abduction from the Seraglio*), Figaro and Bartolo (*The Marriage of Figaro*), Sarastro (*The Magic Flute*), and Sparafucile (*Rigoletto*). He is a guest on stages abroad (including L'Opéra de Paris) and at music festivals (BBC Proms, Salzburger Festspiele, Prague Spring). He collaborates with major orchestras (BBC Symphony Orchestra, Beethoven Orchestra Bonn, Czech Philharmonic). His concert repertoire includes bass parts in the works of Bach (*Christmas Oratorio*, *St John Passion*), Haydn (*The Creation*), Mozart, Dvořák, and Verdi (*Requiem*).

For many decades, the **Prague Radio Symphony Orchestra** has been a universal symphonic ensemble with a wide range of repertoire including concert music and opera, and it is one of the most important and oldest orchestras in the Czech Republic. Among the permanent or guest conductors to have collaborated with the orchestra have been Václav Talich, Karel Ančerl, Václav Neumann, Vladimír Válek, and Charles Mackerras. Its present chief conductor is Alexander Liebreich. A number of foreign composers have conducted their own music with the orchestra, including Sergei Prokofiev and Aram Khachaturian. The orchestra has always devoted itself intensively to recording, and it has to its credit the making of audio recordings of many Czech classics that are not a usual part of the repertoire. This is not the orchestra's first appearance at the Dvořák Prague Festival: back in 2014 it took part in the festival's world premiere complete performance of Dvořák's first opera *Alfred* with its original German libretto.

Tomáš Brauner is one of the most respected conductors of his generation. He began his artistic career at the J. K. Tyl Theatre in Pilsen, in 2008 he made his debut in Verdi's *Otello* at the Prague State Opera, and two years later he became a laureate of the Dimitris Mitropoulos International Conducting Competition in Athens. From 2013 to 2018 he was the chief conductor of the Pilsen Philharmonic, and since 2014 he has been the principal guest conductor of the Prague Radio Symphony Orchestra. One

of his most important recent undertakings was a production of Offenbach's opera *Tales of Hoffman* at the Slovak National Theatre. He collaborates regularly with the Prague Symphony Orchestra, the Janáček Philharmonic in Ostrava, the Deutsche Radio Philharmonie, the Münchner Symphoniker, the Nürnberger Symphoniker, and the Krakow Philharmonic. He is the chief conductor designate of the Prague Symphony Orchestra beginning with the 2020/2021 season.

The Prague Philharmonic Choir, which has been appearing on concert stages for over eighty years, is one of Europe's most important choral ensembles. It was established by the legendary Czech choirmaster Jan Kühn, who originally created the choir for Czechoslovak Radio broadcasts. The choir's range of activities soon expanded to encompass regular concerts and recordings, and the extraordinary quality and breadth of its activities earned it widespread renown. The choir's international prestige is documented by its collaborations with many of the world's top conductors (Erich Kleiber, Riccardo Muti, Claudio Abbado, Leonard Bernstein, Zubin Mehta, Simon Rattle) and orchestras (Berlin Philharmonic, Royal Concertgebouw Orchestra, Israel Philharmonic). The choir is a regular guest at prestigious music festivals around the world, and it has also taken part in opera productions (La Scala in Milan). Since 2010 it has been the ensemble-in-residence at the famed Bregenz Festspiele opera festival. The choir has long been working in close cooperation with the Czech Philharmonic; the recordings they have made together are among the finest releases of the Supraphon label.

Lukáš Vasilek studied conducting at the Academy of Performing Arts in Prague and musicology at the Charles University Faculty of Arts. From 1998 he was the choirmaster of the Foerster Chamber Choral Association, with which he won a number of awards at prestigious international competitions. From 2005 to 2007 he was the second choirmaster of the National Theatre Opera Chorus in Prague, where he worked on several productions (*The Kiss*, *Don Pasquale*, *La clemenza di Tito* etc.). Since 2007, he has been the head choirmaster of the Prague Philharmonic Choir. His highly acclaimed work with this ensemble has included rehearsing and conducting a wide range of repertoire of a variety of stylistic periods as well as the realisation of several recordings. Vasilek also works as an orchestral conductor, and he is the founder of the chamber ensemble Martinů Voices, with which he devotes himself mainly to the interpretation of music of the 20th and 21st centuries. He also involves himself with the popularisation of choral singing. For example, in 2012 and 2016 he created two series about the art of choral singing for Czech Radio and served as the moderator for the programmes.

Lukáš Vasilek

foto Daniel Havel

Autografní partitura 1. zhudebnění Krále a uhlře, začátek 1. dějství.

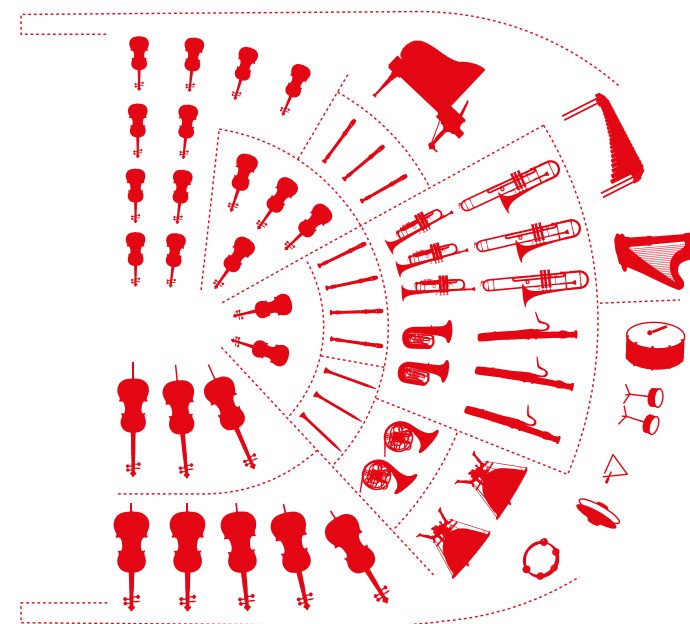
Zdroj: Památník národního písemnictví.

Autograph score of the first setting of King and Collier, beginning of Act I.

Source: Museum of Czech Literature.

*Naše kampaně
Vám hrají do not.*

PŘÁTELÉ DVOŘÁKOVY PRAHY
Friends of the Dvořák Prague Festival

Milujete Antonína Dvořáka, vnímáte hodnotu jeho uměleckého odkazu a fandíte našemu festivalu? Místo v našem mecenášském orchestru čeká právě na Vás. Stále hledáme nové přátele, kteří společně s námi rozezní symfonie (nejen) našich srdcí. Jste pro nás nesmírně důležití – až 50 % rozpočtu festivalu přichází od partnerů a Vás, obdivovatelů odkazu Antonína Dvořáka a fanoušků Dvořákovy Prahy.

Do you love Dvořák? Do you sense the value of his artistic legacy and root for our festival? Then there's a place in our 'orchestra' of patrons waiting just for you. We continue to seek new friends who will join us in bringing to life symphonies of (not only) our hearts, because you are immensely important to us: as much as 50% of the festival's budget comes from partners and from you, admirers of the bequest of Dvořák and fans of the Dvořák Prague Festival.

MOJE FESTIVALOVÉ MÍSTO

My festival seat

3 000 000 Kč

zaplatíme za pronájmy
koncertních sálů a zkušeben
we pay to rent concert halls
and rehearsal space

20 %

rozpočtu pokryjeme z příjmů
ze vstupného / of the budget
covered by ticket sales

I 273

míst čeká na adopci / seats
are waiting to be adopted

Získejte své osobní místo a s ním i jistotu, že kdykoliv zavítáte na naše koncerty, budete vždy usazeni podle svého vkusu. Adopcí sedačky ve Dvořákově síni nebo Anežském klášteře nám pomůžete. My Vám budeme oplátkou držet rezervaci vybraného místa v sále celé 2 měsíce od zahájení prodeje vstupenek. Adopcí osobního místa v sále přispíváte na pronájem koncertních sálů a zkušeben.

Get your own personal seat along with the certainty that whenever you come to our concerts, you will always get the seating of your choice. By adopting a seat at Dvořák Hall or the St. Agnes Convent, you will be helping us while getting in return a reservation of a selected seat in the hall valid for two months beginning with the launching of ticket sales. By adopting your own seat in the hall, you will be contributing towards the rental of concert halls and rehearsal space.

dvorakovapraha.cz/podpora
dvorakovapraha.cz/contribute

PODPORUJÍ NÁS / THEY'RE SUPPORTING US

hlavní mecenáš / principal patron

Karel Komárek
Family
Foundation

za podpory / supported by

Hlavní město Praha
podpořilo festival
v roce 2019
částkou 6,2 mil. Kč

MINISTERSTVO
KULTURY

hlavní partneři
major partners

MND

Česká televize

mafra
mediální skupina

Český rozhlas

mediální partneři / media partners

classic
praha

KlasikaPlus.cz

Forbes

Reportér

CarTec Praha

partner koncertu / concert partner

dodavatelé / suppliers

MATTONI

zátiší catering

hostesky.cz

zlatí přátelé / gold friends

Vladimír Dlouhý a Lucie Štouračová

stříbrní přátelé / silver friends

DEK a.s.; Miroslav Kalousek, Touzimsky Kapital, Helena a Jaroslav Uhlířovi

bronzoví přátelé / bronze friends

liška Hašková-Coolidge; HKDW legal s.r.o., advokátní kancelář; Zuzana a Radek Janečkoví; Ivana Juráňová; Ivana Kranichová; Eva a Petr Luňákoví; Dana Mitchell; Moravia Systems a.s.; Veronika a Petr Pujmanovi; Vít Škop

mědění přátelé / cooper friends

Martin Chromec; Jana a Jan Ksandrovi; Markéta a Luděk Nezbedovi; Josef Novotný; Jan Štěrba; Luboš Veselý

místo v sále adoptovali / festival seats were adopted by

Tereza Čížková; Martin Chromec; Idealisti, s.r.o.; Alexandr Kadavý; Kateřina a Tadeáš Kopečkoví; Jaroslav Scharf; Anna a Valentin Štroyakovski; Milena Veselá; Barbara a Radka Vondrašovy

Texty / *Texts*: Ondřej Šupka
Překlad / *Translation*: Mark Newkirk
Redakce / *Editing*: Milada Voborská
Grafika / *Graphics*: Renegadz

Akademie klasické hudby, z. ú. (*Academy of Classical Music*)
Malostranské nám. 23/37, 118 00 Prague 1, Czech Republic
T: +420 257 532 243, e-mail: info@dvorakovapraha.cz

Cena / *Price*: 30 Kč / 1 €

WWW.DVORAKOVAPRAHA.CZ

[#dvorakovapraha](https://twitter.com/dvorakovapraha)